

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
 "SVOBODA" ("LIBERTY")
 THE RUTHENIAN NEWSPAPER
 published three times a week
 Tuesday, Thursday and Saturday, by
 The Little Russian Nat'l Union
 of America
 23 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
 Subscription:
 per year \$2.00 Canada & Europe
 half year 1.00 per year \$3.00
 single copy .05 half year 1.50

ЗАПОМ. 1893 РОКУ.
 "СВОБОДА" ("LIBERTY")
 виходить три рази на тиждень
 вівторок, четвер і субота.
 видає
 "РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
 в Америці
 23 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
 Передплата:
 на рік \$2.00 Влада і Європа
 на пів року 1.00 на рік \$3.00
 поод. копія .05 на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "СВОБОДА" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII. Джерси Сіті, Н. Дж., субота 15-го серпня 1914. Ч. 36. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Saturday, August 15, 1914. N. 36.

ВЕЛИКА БИТВА НА БОЄВІЙ ЛІНІЇ В БЕЛЬГІЇ.

Діймаючі страти Англії на мори; німецька фльота затопила 7 англійських „дреднотів“.

Московські війська займають пограничні міста Галичини.

Румунія має стати по стороні Австрії.

ВІЙНА АВСТРІЇ І НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ РОСІЇ.

МОСКАЛІ ЗАЙМАЮТЬ МІСТО СОКАЛЬ.

Петербург, 13. серпня. — Московське військо заняло приступом місто Сокаль. (Сокаль розташований над російською границею у віддаленні 15 миль на північний схід від Львова). Після підрядового донесення австрійська залога понесла великі страти. Австрійська залога в Сокалі складалася з двох батальйонів піхоти й одного полку уланів і гузарів. Занявши місто, пустили ся дозаяки в погоню аж до ріки Буга. Тут висадили у воздух два мости. В Сокалі дупостили Московські з димом багато домів і піхоти за се, що цивільне населення ставило опір і стріляло до московського війська. Москалі забрали воєнні матеріали, понтони і прилади до пільних телефонів.

ПОБІДА МОСКАЛІВ НАД ДНІСТРОМ?

Париж, 13. серпня. — Після відомості з Петербурга австрійські війська перейшли російську границю на Буковині і посунули ся аж до Дністра. Російське військо здержало дальший похід австрійської армії, побивши на голову 4 полки піхоти і 8 полків уланів. До більшої битви прийде небаром.

МОСКАЛІ ПІД ЗБАРАЖЕМ?

Петербург, 13. серпня. — Відділи козаків і російської піхоти перейшли австрійську границю коло міста Збараж і побили передню сторону австрійської армії.

(Всі три повисні телеграми походять з російського жерела. Москалі хвалять ся одною побідою за другою. Хвільце зайняти кількох пограничних місцевостей не свідчить ще зовсім про побіду. До генер були лише стрічні перестрілки сторожних обох ворожих армії. — Ред.)

МІСТО ГЕЛЬЗІНГФОРС ЗАГРОЖЕНЕ НІМЦЯМИ.

Лондон, 12. серпня. — Комендант російської кріпости Свеаборг оголосив відозву до населення Свеаборг і Гельзінгфорсу, щоби як найкорше опустили оба міста. Росія надіє ся кождої хвили, що німецька армія займе Гельзінгфорс (столицю Фінляндії) і збомбардує кріпость Свеаборг.

В залі Гельзінгфорса в замкненій велика часть російської фльоти.

ЦАР З РОДИНОЮ ВТІКАЄ ДО МОСКВИ.

Петербург, 13. серпня. Російський цар Николай опустив з родиною Петербург і втік до Москви. Тут мав цар видати до всіх народів Росії прокламацію, в якій взивав до „святої війни“ проти ворогів Росії.

(З того видно, що цар в Петербурзі не почував себе досить безпечно. Цікаво було, куди буде втікати цар, коли в Москві зробить ся йому горячо. Ві-

тай цар не дуже вірить в побіду свого війська, про які безпастанно доносять петербурзькі телеграми. Чи не хоче цар у своїй відозві обіцувати до теперішнім народам золоті трушки на вербї, коли йому не вже послідня година. — Ред.)

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ НА ТЕРЕНІ В БЕЛЬГІЇ.

ПЕРШІ ПОЧАТКИ ВЕЛИКОЇ БИТВИ.

Бруксели, 12. серпня. — Дві мільйонні армії зближають ся щораз більше до себе. Головна боєва лінія вносить около 200 миль і тягнеть ся від французької кріпости Намсі через Люксембург аж до міста Гасельт (30 миль на північний захід від міста Лок). По одній стороні мільйонна армія німецька, по другій в рівній силі армія французька, бельгійська і англійська.

На цій лінії приходить вже до стрічі військ відділи, за якими слідує головні армії. Кождої хвили можна надіят ся, що небаром на цій лінії закінчить ся велика битва, якої не знає ще історія народів.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПРИСТУПАЄ ДО ОФЕНЗИВИ (НАПАДУ).

Бруксели, 12. серпня. — Німецькі війська поступають все наперед і в кількох місцях заатакували передні сторожні французької армії. Сильні німецькі відділи посувають ся в напрямі Антверпі і Лювєн (15 миль від Брукселі, столиці Бельгії).

Армія союзників посилено укріплює свої становища, щоби відперти напад Німців.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ОСТРІЛЮЄ ФРАНЦУЗЬКЕ МІСТО ПОН А МУССОН.

Париж, 12. серпня. — Німецька армія, яка перейшла французьку границю на полудні від міста Мец, розпочала бомбардуванє пограничного французького міста Пон а Муссон (20 миль від французької кріпости Намсі). Французське військо уступило в напрямі своєї кріпости Намсі.

Лондон, 13. серпня. — Урядова телеграма з Парижа подає слідуєчий опис бомбартованя сего міста Німцями: „В середу о 10. год. рано розпочало німецьке військо острілювати місто з великого віддалення при помочи тяжких гармат. Гранати знищили багато домів і убили та зранили чимало людей.

„Бомбардуванє триває дальше. Один гранат знищив вежі церкви св. Мартина, причім згинуло багато людей. Рівнож знищено старинний міст, який веде через ріку Мозель. Велика фабрика наблів і багато інших домів стоять в огні.“

Місто Пон а Муссон лежить на французькій границі, у віддаленні 16 миль від німецької кріпости Мец. У французько-німецькій війні в р. 1870-71 обсадили була се місто друга німець-

ка армія під командою арх. Фридриха Кароля. Тоді перенесено тут було головну квартиру німецької армії.

ЛІЄЖ ОСІДКОМ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

Бруксели, 12. серпня. — Німці перенесли головну квартиру своєї армії з Ахен до здобутого міста Лієж. Квартиру приміщено в сильну укріплені монастири і обані перед бельгійським населенєм міста, яке до Німців відносить ся дуже вороже.

Рівнож доносять, що Німці нагромаджують тут великі запаси муки і інших артикулів живности.

ПЕРЕПРАВА НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ ЧЕРЕЗ РІКУ МЕЗ.

Бруксели, 12. серпня. — Під охороною артилерії побудували Німці два мости через ріку Мез. Через мости переправили ся великі відділи німецької армії і тяжкі гармати, призначені до облоги другої бельгійської кріпости. Намур.

БЕЛЬГІЯ ЖАДАЄ ВИЯСНЕННЯ ВІД ГОЛЯНДІЇ.

Бруксели, 12. серпня. — Бельгійське правительство, припускаючи, що Німеччина переправить часть своєї армії до Бельгії також з півночі через голяндську провінцію Лімбург, зажадало від Голяндії близшого виясненя про її становище в данім случаю. Голяндія, яка доси заховувала ся зовсім безсторонно, доси не дала ніякої відповіді.

ВЕЛИКА БИТВА НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ.

Бруксели, 13. серпня. — Вісти з поля битви доносять, що німецька армія приступила до головного атаку на цілій боєвій лінії в Бельгії і вдарила з цілою силою.

До головної битви прийшло в місцевостях: Егзі (10 миль на північ від міста Намур), Гайсельт, Гелсн і Лювєн (15 миль від Брукселі).

Недалеко міста Лювєн получили ся війська французькі з бельгійськими.

В столиці Бельгії, Брукселі, огорнула мешканців велика тривога перед Німцями. Заходить можливість, що німецькі війська займуть Брукселю. Бельгійський король виїхав на поле битви.

Перший напад виконала німецька кавалерія і легка полева артилерія. Провислід нема ще жадних певних відомостей. Страти по обох сторонах великі.

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ НА ТЕРЕНІ В АЛЬЗАЦІЇ.

АЛЬЗАЦІЯ ОЧИЩЕНА З ФРАНЦУЗІВ.

Берлін (через Лондон), 13. серпня. В німецькій провінції Альзації нема

ні одного французького жовітра. Французське військо, яке заняло було місто Мільгазвен, по короткій боротьбі подало ся назад до французької границі. Німці полонили 1500 французьких жовітрів і 10 офіцерів. Крім того забрали 4 гармати і 10 возів амуниць.

ФРАНЦУЗЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ПРО НЕУДАЧУ В АЛЬЗАЦІЇ.

Париж, 12. серпня. — Французське міністерство війни подало до відома слідуєчої вісти з терену війни в Альзації: „До тепер не було, крім стрічі передних сторожних, ніякої битви між французьким а німецьким війском.

„Занята міста Мільгазвен довершено при помочи одної бригади на се, щоби знищити головну німецьку мельдунуючу стачію. Відтак бригада подала ся назад, бо уважала своє становище за небезпечне.

„14 і 15 корус німецької армії переслідував бригаду, але вона повернула назад без страт і находить ся в головній лінії боєвій“.

ПОБІДА НІМЦІВ В АЛЬЗАЦІЇ ПІСЛЯ ДЕПЕШІ ВПРОСТ З БЕРЛІНА.

Токертон, Н. Дж., 13. серпня. — Телеграма, яка надійшла впрост з Німеччини, стверджує побіду німецької армії над Французами під Мільгазвен і Лонгві. Німці взяли під Мільгазвен до неволі 120 французьких офіцерів і 1.100 жовітрів, а в битві під Лонгві — 1.000 жовітрів і офіцерів.

Рівнож доносить телеграма, що ціла французька армія утікла за границю.

В Токертон, Н. Дж., находить ся велика стація бездротного телеграфу, яка в тім році збудована в житі. В се одинокя дорога, якою можуть прийхати вісти до Зауценых Держав впрост з Німеччини. Вей детерініні вісти з Німеччини при помочи підморського телеграфу (кабелі) мусли переходити через Лондї, де підлягає англійській цензурі й електричній зміні. Тепер Зауцен Держави будуть мати спрочому одержувати вісти з поля війни також зі сторони Німеччини й Австрії, що в значній мірі зменшить побіди Французів і Бельгійців, видумані через новосвіжих репортерів і англійських редакторів в Нью Йорку.

ВІЙНА АВСТРІЇ ПРОТИ СЕРБІЇ. ЧОРНОГОРЦІ ЗДОБУВАЮТЬ СКУТАРІ.

Рим, (через Лондон), 12. серпня. — Черногорське військо обсадило гору Тарабош над містом Скутарі. (Місто Скутарі належить до Альбанії).

Друга телеграма з Лондону доносить, що Черногорці заняли вже Скутарі.

СЕРБИ І ЧОРНОГОРЦІ В БОСНУ?

Лондон, 12. серпня. — З головної сербської кватири в Ніну доносять, що сербські і черногорські війська получили ся і в трох колоннах переходять границю Босні. З причини хвороби ген. Путника, обрав голову команду ген. Янковиц.

СЕРБСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧ ЮРІЙ РАНЕНИЙ.

Лондон, 12. серпня. — Юрій, брат сербського наслідника престолоа зівстав ранений підчас бомбартованя Білгорода. Королевич був ранений відомом експлодуєчого граната, коли стояв на охоронних валах. Рана не є небезпечна.

(Королевич Юрій є найстаршим сином сербського короля Петра. В р. 1909 зріс ся він ласкає престолоа в користь свого молодшого брата Александра).

РУМУНІЯ ПО СТОРОНІ АВСТРІЇ.

Лондон, 12. серпня. — Румунія є готова покинути неутральність і стати по стороні Австрії проти Сербії і Росії разом з Болгарами.

Таку відомість принесла до Лондону телеграма з Амстердам (Голландія) на підставі німецької урядової часописи „Кельніне Цайтунг“.

Коли отця відомість справити ся, в такім случаю Австрія буде могла ціду свою армію відкшати зі сербської границі і ужити її проти Росії. Колиж Румунія і Болгарія піде на Сербію, то й Туреччина не лишит ся позаду, а тоді прийде до нової балканської війни, яка ще більше зостриє положенє в Європі.

ВІЙНА НА МОРИ. АНГЛІЙЦІ СТРАТИЛИ 7 „ДРЕДНОТИВ“.

Нью Йорк, 13. серпня. — На питання, чому телеграми з Лондону не згадують нічого про англійську фльоту, одержала компанія „Мерітайм Експендїж“ несподівану відповідь:

Минушого тижня німецька фльотила зложена з 17 торпедовців зробила напад на англійську ескадру, яка числила 7 „дреднотів“. Німецькі торпедовці знищили 7 „дреднотів“, а між ними також і „Аиорн Дюк“, яким гордилась англійська фльота. Лише один німецький торпедовець вийшов ціло.

Рівночасно доносять, що і „Белмонт & Ко“, агенатура мільонера Ротшильда, одержала відомість того-ж змісту. Дальше оповідають, що вже минушого суботи апарат бездротного телеграфу на покладі німецького корабля „Фатерланд“, який стоїть в Гобокен, Н. Дж., передовим телеграму, стверджує повисні страти Англії на мори. Капітан корабля Рузер скликав залого корабля і відчитав їй передову вість відомість.

Отсю несподівану вість помістив найперше німецька часопись „Нью Йоркер Геральд“. У своїх поднесенях подяє вона, що велика страта Англії на мори була якраз причиною довгого мовчання англійських часописів про великебудь рухи англійської фльоти. Страту мали дати також причину до впадіння Англією рішких зараджень, де мільйонна вєст портів в Англії і Канаді, остерога для рибаків, щоби здержали ся від ловлі риб на Німецькій морі.

покликане 500.000 війська для охорони побережжя і т. п.

(Новинку сю подаємо з денника-арського обов'язку; скільки однак в тім правди, годі на разі перевірити. Недалека будучність її розяснить. — Ред.)

АВСТРІЙСЬКА ФЛОТА РОЗПОЧАЛА БЛОКАДУ ЧОРНОГОРСЬКОГО ПОБЕРЕЖЖА.

Відень (через Лондон), 12. серпня. — Частина австрійської флотії, яка недавно бомбардувала чорногорський порт Антиварі, приступила до правильної блокади (облоги) побережжя Чорногори.

СПОДІВАНА БИТВА НА АДРІЙСЬКОМУ МОРИ.

Лондон, 13. серпня. — З Венеції доносять, що безпосередньо оголошено Францією війну з Австрією, австрійська флота опустила укріплену пристань Паблю і врятується біля неї у віддаленні 15 миль. Французька й німецька флота, знаходячись зовні на водах Адріатичного моря і кожної хвилини можна надіятися битви.

Звичайно говорять, що австрійська флота не відважить ся до бою на отвертій морі, але звідси біди під охороною своїх надморських кріпостей.

ТУРЕЧЧИНА МАЛА ЗАКУПИТИ ДВА НІМЕЦЬКІ КРУЖЛЯКИ.

Париж, 13. серпня. — Ходять по-голоски, що оба німецькі воєнні кружляки „Гебен“ і „Бреславль“, які знаходились ся на водах Середземного моря, закупила Туреччина на власність.

Лондон, 13. серпня. — Англійська часопись „Тайме“ подає, що Туреччина дійсно закупила „Гебен“ і „Бреславль“. Справді Туреччина заявила, що їх розоружить, але не в виключенні, що вона сего не зробить, а через те порушить свою нейтральність.

„На випадок, колиб Туреччина мала намір, — пише далше часопись, — взяти участь у війні як союзник Німеччини, то остерігає ся її, що за се спіткає Туреччину скоро і певна кара.“

„Здасть ся, що Німеччина робила Туреччині недавно тому пропозицію на спрощанні обох кораблів, але до згоди не прийшло, бо Туреччина жадала, щоб Німеччина передала їй також і залог тих кораблів.“

УСТУПЛЕННЯ АВСТРІЙСЬКОГО ПОСЛА В РИМІ.

Париж, 13. серпня. — Телеграма з Риму стверджує, що уступленню К. Мерей де Напос-Мер зі становища австрійського посла в Римі стоїть в тісній зв'язці з його політичною невдачею, щоби намовити Італію взяти участь у війні по стороні Австрії і Німеччини. Урядово подано яко причину його уступлення личий стан здоров'я.

АНГЛІЯ ВИПОВІДАЄ ВІЙНУ АВСТРІЇ.

Лондон, 13. серпня. — Англія оголосила стан воєнний супроти Австрії. Австрійському послу в Лондоні доручено пашпорт. Охорону над австро-угорськими громадянами в Англії перейняв на час війни консуль Злучених Держав.

ВІЙНА ЗА НАШІ ЗЕМЛІ.

„...Кольо будем і по своємій гагаолоді, Як Німець покаже, А до того й історію Нам нашу розкаже!“ (Т. Шевченко, Посланіє).

Минулого тижня перейшли австрійські війська на українську землю в Росії, щоби зайняти Волинь і Поділля, а м'якше рівночасно перейшли російські війська на українську землю в Австрії, щоби зайняти Галичину.

По обох сторонах кордону на наших землях будуть завязаті бої. Будуть вони на наших землях і за наші землі і до того по обох сторонах проти себе виступлять сини тих земель, українські хлопці, що служать одні цареві, а інші австрійському цареві. Будуть се братовицькі бої, в яких Українець буде заставляти українську землю українським трудом.

Не може бути для нас прикріпшої хвилі як власне ся, як хвиля братовицькіства — наших братів з російських та австрійських рушниць. І не один може з нас згадає собі тепер, що там на білім півночі його рідний брат або ширій товариш; півночі убивати другий незнах дам братів наших, а може смерті шукати собі від їх кулі.

Та така вже наша доля. Се сумні наслідки гріхів наших предків, котрі чужим инши на службу й парід український їм видавали в неволю. З теперішнім станом мусимо погодити ся і журити ся будучим.

Ся війна, яка тепер ведеть ся на наших землях, має велике, історичне значіння. Вона для нашого народу значить тільки, що „бути або не бути“.

Обставини так зложили ся, що бути наше зв'язане з Австро-Угорщиною і Німеччиною. Коли ті держави теперішню війною визволять наш парід з тяжкої неволі, то для нашого народу створить ся нова дорога, дорога до народного життя, до волі.

Не бути наше зв'язане з Московщиною. Її ціль знищити наш парід. Для довершення сеї цілі хоче зібрати всі наші землі, аби зломити і здушити українське самостійне народне життя. Ідучи на Галичину, Росія несе смерть не лише нашим жовнірам, але цілому нашому народові. Російські жовніри, що стадали на нашу землю в Галичині, хоч се й Українці, але вони з волі царя ідуть убити свій рідний парід. Ти жовніри в царських панках на галицькій землі — се смертоносці України. З царського наказу вони в тільким оруддям коронованого злочинця з Петербурга. Чи може бути більше диявольський злочин, як послати не то вже рідного брата на брата, але сына — на знищення його Матері-Вітчизни.

Тому то ніколи наше слово не обидеть ся за Росією, за її побідою. Свобідну нашу землю, яку Хмельницький злучив з Московщиною як рівнорядну з нею державу, перетворила вона при помочи звірських розбишаків, у велику тюрму, темну, забуту Богом і людьми, над якою ангел смерті простирає свої крила і заповідає смерть колись так славному українському родові.

Наші слова будуть усе проти Росії. Ми можемо їй помелати тільки як найбільшого погрому. Досить з нас 260 літ спільного „братерського“ життя з Московщиною! І коли настала година, що можемо розлучити ся, то сеї розлуки жезлаємо собі за веску ціну! Хоч би за залуку з чужими державами, під німецьким панованієм, хоч би за море крові і старту трунів наших рідних братів!

Радше згинуть в бою ніж у такій проклятій соромній неволі московській, де наші брати загнівають як раби-невільники, а не люди. Жезлаємо Росії погрому, смерті царатови! На гробовищі царату виросте воля України.

Про похід австро-угорських військ на наших землях в Росії не маємо ще вісти, але можна сподіватися, що увінчуют ся вони там успіхам.

Про похід російських військ в Галичину приходять вісти з російського жореля з Петербурга. Війська посувають ся наперед на Львів і зайняли вже місто Сокаль. По дорозі були тільки нестрійки з малими відділами передніх сторожків. Росія хвалить ся побідами в тих перестрільках, але хоч би вони були і побіди, то вони не мають жадного значіння. Головна стічка обох армій в Галичині відбудеть ся, здасть ся, аж під Перемишлем, де російське військо стріне належний відпір.

Кольо російське військо побє Німеччину й Австро-Угорщиною в Росії, а крім того знайде царський паїзд на Галичину належний відпір, то спадуть довголітні „славянські“ кайдани з нашого народу, а зацвіте воля на Україні. Може здійснитися слова нашого найбільшого народного пророка Тараса Шевченка, які ми подали в горі, може Німець принесе свободу нашому народові.

ПРО РОСІЙСЬКУ МОБІЛІЗАЦІЮ.

ГОЛОС ФРАНЦУЗЬКОЇ ГАЗЕТИ.

Одна французька газета помістила цікаву статтю про російську мобілізацію. Ту статтю передрукували також американські газети. Подаємо її в перекладі:

„Величезний простір Росії — се для неї сильна перешкода не лише в культурнім, але й у воєннім розвитку. Воно не може скоро зібрати своєї армії, порозкиданой по цілим величезнім просторі.“

„В Росії нема відповідного числа ані залізниць ані битих доріг. Нема навіть потрібного числа телеграфічних і телефонічних ліній, аби підчас мобілізації скорє роздавати воєнні прикази.“

„Резервістів збирають ся в Росії страшно поволі.“

„Мобілізацію в Німеччині й у Франції переводить ся в 3-ох або 4-ох днях. П'ятого дня переводить ся вже концентрацію військ, а дванадцятого дня вони вже готові до бою.“

„Цілком инакше в Росії. На мобілізацію там треба півтора місяця. А ледви аж за два місяці парська армія може виступити до бою. Підчас японської війни Росія не могла змобілізувати своєї війська і за 3 місяці.“

„Тепер з Росією повторять ся те саме. Війна вже триває дві неділи. Події ідуть за подіями: на французькій границі ведуть ся великі бої; всі флоти в руху: Німці заняли частку Росії з півночі і з заходу, а Росія ще далше мобілізує ся, хоч мобілізацію зачала довго перед війною. Нема залізниць, нема чим перевезти жовнірів.“

„А тимчасом Німці бють Росію. „В такім положенні Німці мусеть її побити. „Інтереси Франції тепер тісно зв'язані з інтересами Росії. Після французько-російського договору обі держави мають держати ся зі своєю воєнною силою на суші і на морі солідарно. Межи Францією і Росією повинна бути повна згідність. Але на ділі того нема. Ось чимі.“

В 1910. році оба союзники — Франція й Росія постановили, що в російській Польщі з уваги, що вона граничить з Австрією й Німеччиною, не треба держати польського війська, бо воно в критичній хвилі може зрадити Росію. На жадане Франції польських жовнірів була Росія енершу вислала на схід, але за якийсь час знова їх завершено. На сю ціль змариновано багато мільонів трона і нічого з того.“

„Крім того для теперішньої війни оба союзники були зладили сильний воєнний плян. Франція їх виконала, а Росія ні.“

„Для успішней залізничного руху та побільшеня телеграфічних станцій Франція дала Росії позичку півтретя мільярда франків (майже мільярд долларів), а показало ся, що і той позички Росія не використала як слід. Вона всетаки іде черепаниним ходом.“

„Російський міністер заграничних справ Сазонов недавно заявив одному чеському редакторові, що Росія не хоче війни, але буде зброїти ся так скоро як її сусідка Німеччина, а міністер війни Сухомлінов в урядовій газеті заявив, що російське військо готова не лише до оборони, але й до нападу. Однак досі діл по тих словах не видно.“

Як видно з той статі, то навіть союзники Росії — Французи — докорять їй тимчасемі хибамі, що і противники. З того виходить, що щяру правду пишуть противники.“

ВЕЛИКА РОСІЙСЬКА РЕПУБЛІКА.

ЗАМІТНИЙ ГОЛОС МОСКОВСЬКОЇ ПОСТУПОВОЇ ГАЗЕТИ.

Під заголовком „Велика Російська Республика“ помістала ньюйорська російська газета „Русское Слово“ (ч. 567, з 13. с. м.) замітну статю, яку подаємо отсе в перекладі на нашу мову:

Я хотів би бачити Росію не в хвості, а в голові цивілізації.

Я хотів би, щоби в Росії не було ні царів, ні генералів, ні війська, ні тюрем, ні нищих, ні темних.

Я хотів би видіти Росію великою демократичною республікою, своєюною до життя і до творчости.

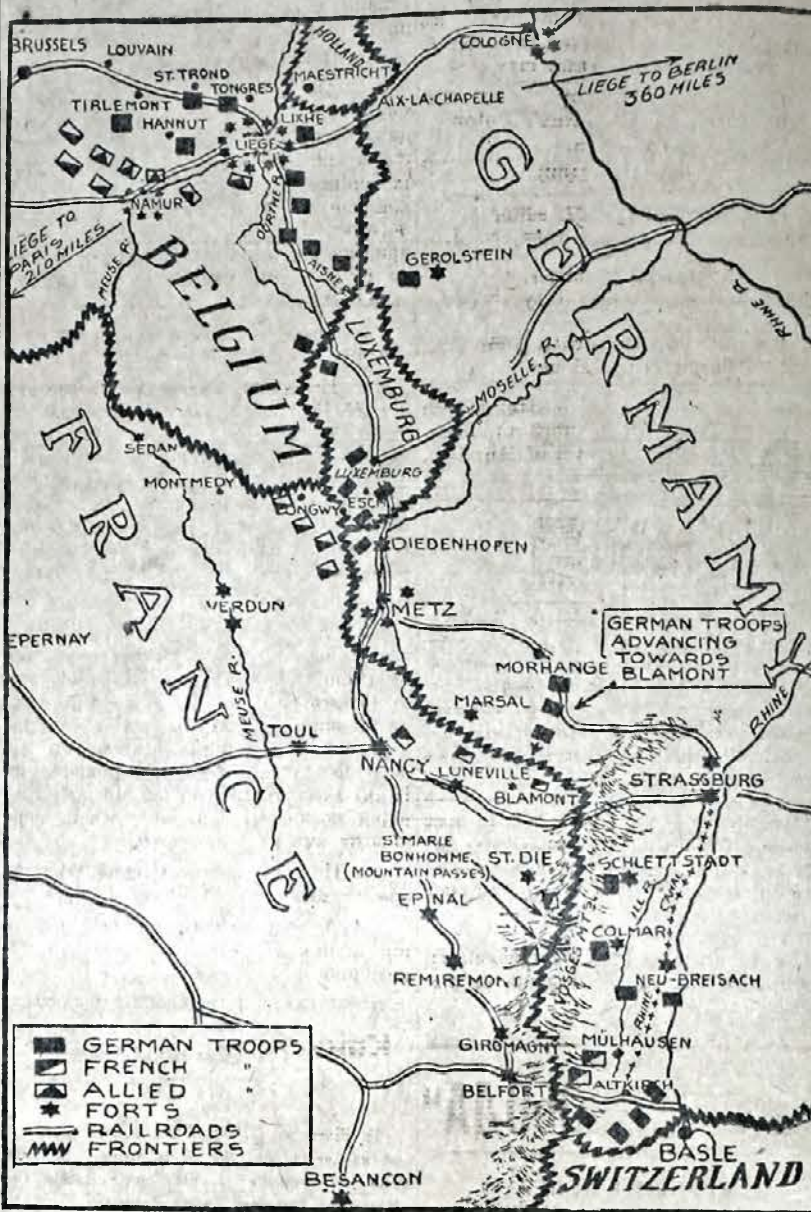
Я хотів би бачити Росію поризану зелізними шляхами, телеграфами, телефонами, гостиницями і водними дорогами; засіяну цвітучими полями, пишним лісамі; електричними проводами; величними містами і гарними селами.

Я хотів би, щоби Росія дорогою, дуже дорогою ціною, але всетаки добила ся своєї величчя, свободи і краси. За всеке незнане і темноту треба дорого заплатити. За темноту і безправе, яке терпить 180 мільонів народу, треба дати великанській оку — аж до страшиного розгрому Росії включно.

Нехай Росія перегерить хвилево, нехай її побють і поучать, коли тільки потім пишню і багату розвива і зажає новим, вільним і розумним життям.

Росія — республіка. Її губернії її краї — незалежними державами з повною місцевою самоуправою. В Росії нема погромів ані політичних проступків: нема ані внутрішнього ані зовнішнього ворога. Ось-такую Росію я хотів би бачити!“

Мапа терену війни Німеччини з Францією.



На повисшій мапі є представлено положення і розміщення мільонової армії Німеччини і Франції (Бельгії, Англії) з дня 12. серпня. Головна лінія боева починає ся коло швайцарської границі, йде здовж німецько-французької границі, відтан через нідзівство Люксембург і сягає через Бельгію аж до границі бельгійсько-голандської.

За останніх два дні карта розміщення обох армій в деім змінила ся. Німецькі війська з Люксембург знаходять ся вже недалеко бельгійської кріпости Намур, а на півночі німецька армія посунула сп до міста Лювен (коло Брюкселі).

Рівнож і на границі німецько-французькій зайшли вже деякі зміни. Німецька армія приступає до облоги французької кріпости Лонві. Крім того велика німецька армія перейшла французьку границу (на полудне від кріпости Мец) і розпочала бомбардуванне французького міста Пон а Муссен (20 миль від Нансі).

свою штучку і складає до спільного скарбу своєї рідної республіки.

Росія і паризм так тісно сцеплені зі собою, що для маловдумчивого чоловіка — се значить одно і тесема.

Кольо бють по самодержавно, то бють і по Росії. Чим сильніше бють Росію, тим страшніше ся удари відбивают ся на царямі. Росії не воють: вона завжди велика. Але самодержаве може похитнути ся і сезнути на добро і радість цілого краю.

В Росії не люблять царя, тільки боять ся його поганой злочини. В Росії не хотять війни, а бють ся тільки тому, що саддагів гонить силою на війну.

Царизм розогнює пристрасти: царизм дає селянинові оруже в руки для убійства. Царизм гонить свої полки на захід.

В середній краю горить ненависть до царизму. І та ненависть вибухне великим полумінем по двох-трех невдачах російських військ.

Парід схаменеть ся і зачне боротьбу проти царизму і слуг його. Багато віддасть в жертву своє життя: чимало дістанеть ся до царських тюрем, але вони дібють, ся усього, чого жезлають.

Царизм надаїв усім народам та усім їх верствам до крайности. Шкільна малайок чешит свій рани від царських наложок. Адвокати, судії, доктори, учителі, навіть попи раді би діждати ся кінця царизму. Робітники на своїх спинах носять „царські милости“: у селян цар відібрав усе, що мід відібрати.

Багато Москалів хоче і жде, щоби царська Росія одержала здоровий удар і розгром царської армії. Вони знають, що сей удар посужить кличем до народного повстання і монархії приїде конець. Вони люблять Росію і раді би бачити її республікою! Нехай потрясе нею хвилево лихо, нехай вдарить в неї громи, коли вони тільки розбудили і запалили народну ненависть до царизму і слуг його!

На поієнши самодержавя пишню виросте і розцвіте ся велика російська республіка.

Іван Онуцтов.

ЗАМІТКА ВІД РЕДАКЦІЇ. По прочтанню сеї статі дайте її ще прочтати забаламученому російськими агентами знакомому Русинови і скажіть йому, нехай порівнає се, що пише иррадіний Москаль, але чесний і культурний чоловік, з тим, що пишуть наші фабриковані „Москалі“ як Луцки, Гецеві, Туркєвичі і Доброві. Може ся стати отворить йому очи, що такі фабриковані Москалі не в жадні патріоти, лише садги, наймати царські, які не бажають народові добра, тільки неволя, тяжкої царської неволі. У них царська неволя — то цїле щастя для народа. Скажіть далше знакомому забаламученому кацапам Русинови, що коли би Росія була така свобідна країна, як того собі жезає би П. Онуцтов, редактор „Русского Слова“, то тоді не треба би ані Луцків ані рубавів, бо і без того всі Українці були би москвофілами, а всі Москалі були би українофілами, значить, що оба народи взаїмно любили би єго і були би щасливі. А поки буде цар і його звірський уряд, то москвофільство, яке є лєвним царофільством, бо московський парід з тою язвою не має нічого спільного, є можливе тільки у таких звірділаних людей як Луцки, Гецєві і компанії.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В останніх днях одержали ми багату листів від наших земляків, які жадать поданя їм адреси ліквідаторів банку Швенна. Дайтч Бродерс і прочих. На листи кождому зокрема не будемо відповідати, нотомісець в слідуємім числі подамо точні адреси ліквідаторів згаданих банків.

Адміністрація „Свободи“.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1914 р. Член на цїле посмертне платить \$1.25. на половину посмертного 73 цнт.

"SVOBODA" (LIBERTY) THE RUTHENIAN NEWSPAPER Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J. Telephone: 498 JERSEY CITY.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.



Підписувати газету треба завчасно з гори.

Гроші треба посплатити в редакційній касі, або через експресовий або поштовий мені ордер.

Допис просить ся писати аніж на одній стороні картки. Допис, несприйнятий до друку, йде назад.

За всі оголошення (адвертайзменти), поміщені в "Свободі", Редакція не відповідає.

"СВОБОДА" ВИХОДИТЬ ТЕПЕР ТРИ РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ. У ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ. СЛІДУЮЧЕ ЧИСЛО ПО'ЯВИТЬСЯ ДНЯ 18. СЕРПНЯ С. Р.

Розмова про війну. ПІД ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ В НЬО ЙОРКУ.

В московському дневнику "Русское Слово", яке виходить в Нью Йорку, опублікований стаття про розмову, яку чинив у неділю коло кафе-ресторану в Нью Йорку при 97-ій вулиці...

— А скажіть мені, каже Узиков, чи не вірите, що в Росії були такі демонстрації народу за війною і за парем як то було в телеграмах з Петербурга? — Повно, що вірю!

— Як ви так думаєте, то сильно помиляєтеся! Всі ті демонстрації уладнались тільки наперед японською війною. Збирали хуліганів, полили їх горючим, давали по 50 копійок і ті кричали "Ура" та ревіли пияними голосами: "Боже, царя храни".

— А мені прикро дивитися на вашу глупоту! — сказав Узиков і обидвоє розійшлися.

Конвенційні проєкти.

- 46. 1. Щоби назва нашої організації позіталася на довгий час так як до тепер єсть, хибно можна її змінити в англійській мові на "Ruthenian National Union of America".

- 48. Хвальва Редакції! На підставі ухвали нашого Братства, від 239 Р. Н. С. просимо ласкаво помістити кілька проєктів, над котрими Вп. Делегати мають бути ласкаво застанувитися і бодай депо угайдати. Пропонуємо:

3. Щоби фонд сирітський був алаженний в певних банках і щоби був опроцентований.

49.

- 1. Головною точкою є змінити назву, що виражає в англійській мові Малоросійський Союз. По моїй гадці назва організації повинна бути тільки така, яку той нарід носить і до якої належить себе записати.

ПРОГРАМА XIII. Головної Конвенції Р. Н. С., котра має відбутися в БОФАЛО, Н. Й., почавши від дня 7-го вересня 1914 р., в "Elmwood Music Hall", Elmwood & Virginia Streets.

В понеділок 7-го вересня 1914 р., о годині 8-ій рано відправить ся торжественна Служба Божа, а відтан пахлада за померлих членів Р. Н. Союзу в руській гр.-кап. церкві св. Івана Хрестителя, при 158 Germain Street.

На богослуженні обов'язані явити ся всі Головні Урядники Р. Н. Союзу і всі Вп. Делегати і Делегатки.

Точно о годині 1-шій пополудні всі Головні Урядники і всі Вп. Делегати і Делегатки мають явити ся у вище згаданій конвенційній галі, де розпочнуть ся конвенційні наради після слідуячого порядку:

- 1. Отворенє Конвенції Головним Предсідателем Р. Н. Союзу. 2. Головний Предсідатель Р. Н. Союзу покличе зпоміж делегатів трох членів до Верифікаційного Комітету для провіреня повновластий, згідно з приписами статута Р. Н. Союзу, § 19.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці. Дано в Джерзі Сіті, Н. Дж., дня 17-го липня 1914 р.

Д. КАПІТУЛА, Головний Предсідатель Р. Н. Союзу М. УГОРЧАН, Головний Рекордовий Секретар Р. Н. Союзу С. ЯДЛОВСЬКИЙ, Головн. Фінанс. Секретар Р. Н. Союзу А. ШАРШОНЬ, Гловний Касієр Р. Н. Союзу.

- 2. Розмет щоби був плачений завше рівно: 1 долар. 3. Член, котрий платить розмет через 25 літ, аби дістан з свого немертного половину.

КІЛЬКА СЛІВ ПОЯСНЕННЯ ДО НЕЗРІВНЯНОГО ПРОЕКТУ П. ІВАНА БОЙКУ НАЙМУДРИШОГО ЧЛЕНА 223. ВІДДІЛУ Р. Н. СОЮЗА ПОМІЩЕНОГО В 34. ЧИСЛІ „СВОБОДИ“ (ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО ПРОЕКТІВ 45).

Дорогий пане Бойку! Ви своїм незрівняно глибоким і провокаційним проєктом зробили медвежу прислугу цьому тому відділу нашої славної організації, до якого Ви належите. Члени цього відділу мусять за Вас соромити ся і не будуть Вам певно вдячні за Ваші незрозумні мірвоваля і ради.

По перше, Ви не маєте найменшого права називати чесних і свідомих людей киринниками, бо ті „киринники“ відчувають дуже добре своє людське достоїнство і не є такими мерзкими хривцями, як Ви, незрівняний пане Бойку.

По друге, не називайте делегатів Р. Н. Союзу простими п'явцями, бо Ви самі не випадаєте ніколи „дару божого“ за ковчир і любите собі „поплинути“ далеко більше ніж кождей пересічний робітник.

По третє, не ліняйте ся беззвинно теперішніх головних урядників Р. Н. Союзу, бо вони від Вас старші літами, старші життєвим досвідом і старші здоровим хлопським розумом, якого у Вас нема ані за макове зерно.

Ви осміяєте ся давати свої безглузді ради пп. Делегатам наближаючої ся конвенції, а у своїх душевних засіданнях не бачите, якого делегата вибрав власне Ваш відділ, 223-тій. Ваш делегат в особі о. Сполітакевича говорив недавно на проповідан в церкві, що ми мусимо ся так старати, аби Р. Н. Союз розбитий задля якогось там непорозуміння з епископом. Чи Ви, пане Бойку, думаєте, що такий делегат може бути важливий, котрий викликає явну бунтацию у тій організації, котру він бересть ся нібито заступати?!

Ви благорозумно пропонуєте, щоби головним урядникам знизити теперішню їх платню. А чи Ви, пане Бойку, розумієте ся на тій праці, яку ті урядники виконують? Чи Ви в силі своїм тісним розумом оцінити ту працю?

Ви носите ся зі своїми духовниками мов курка з яйцем і кажете, що без них нема порядку в Союзі. Ну, пане Бойку, ми — славити Бога — не такі сліпі як Ви і бачимо добре, які порядки завели тепер панні духовники по наших парафіях (приміром в Вілксбері). Якби такі порядки завведено це в нашій дорогій Союзі, тоді вже амінь! — хоч сльз тай плач!

Ви наказуєте пп. Делегатів, щоби не вибирали до уряду ні Поляка ні православного, а я знов прошу тих самих пп. Делегатів, щоби не вибирали урядником такого хривця як Ви, пане Бойку. На щастя пп. Делегати мають свій власний розум і зроблять певно те, що будуть уважати за найвідповідніше. Вже чи старих урядників скинуть чи ні, але я даю своє горло, що Ви, пане Бойку, урядником нашої організації ніколи не будете! Не будуть певно нашими урядниками і такі народні „добродії“, як Ви, незрівняний у гаупті пане Бойку!

Н. Д., член Р. Н. Союзу.

КАСОВЕ СПРАВОВЗДАНЄ Р. Н. СОЮЗА за місяць липень 1914 р.

Table with 4 columns: Відділ, зап., Відділ, зап. containing financial data for various departments.

Table with 4 columns: Відділ, зап., Відділ, зап. containing financial data for various departments.

Table with 4 columns: Відділ, зап., Відділ, зап. containing financial data for various departments.

„Свобода“ на капітал і % Процент в банках до 1 липня 1914 р.

Прихід за міс. липень б. р. є 26.598.39

РОЗХІД.

Посмертне по бл.:

Table listing names and amounts under the heading 'Посмертне по бл.'.

Запомога по бл. н.:

Table listing names and amounts under the heading 'Запомога по бл. н.'.

Запомога для:

Table listing names and amounts under the heading 'Запомога для:'.

Table with 2 columns: На позичках, Реєт від реальності, Реальність, Друкарня, Загальний стан мастку Р. Н. С. з кінц. липня є.

КАСОВЕ СПРАВОВЗДАНЄ Р. М. СОЮЗА за місяць липень 1914 р.

Table with 4 columns: Відділ, зап., Відділ, зап. containing financial data for various departments.

Table with 2 columns: Нагорода Гол. Організатора за п'ятитиєт. май і червень, Платня Головного Уряду, Розхід за липень є.

МАСТКОВИЙ БІЛАНС Р. Н. СОЮЗА З ДНЕМ 31. ЛИПНЯ 1914 р.

Table with 2 columns: Стан чинний, Готівка, На позичках, Реальність, Поз. друкарні.

Читаєте про війну? А знати і садири на перешом можете лише, маючи під рукою атлас. Атлас повний лише 25 цит., великий \$1.50. Гроші посилайте поштовою марками до: Марії Костів 71 Sussex St., Jersey City, N. J.

Продам зі стратою 10 акрів землі в Гаммон-тоні, Н. Дж. Ціна \$3.00, впадатити треба \$100, решта на довірні платежі. Так само 5 акрів в Меєс Лендінг, Н. Дж. Ціна \$150, \$75.00 готівкою, решта на платежі. Голоситесь чи писати під адресу: Марія Костів, 71 Sussex St., Jersey City, N. J.

НАКЛАДОМ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“

видає по нагоді ювілею 100-літніх роковин уродни нашого Кобзаря:

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

дуже гарний, поменшенс портрету славного артиста-малюра Ф. Красницького. Величина 13x16 цалів; Портрет виконаний дуже урядно і на трьохлітній папері.

Ціна 20 цит. враз з пересилкою.

Хто до тепер не має ще портрету Шевченка, нехай скористає з нагоди, щоби міг прикрасити свою хату.

Замовлення і гроші (евент. в поштових марках) належить посилати на адресу:

„SVOBODA“, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

СЕРІЯ ПЕРЕПИСНИХ ЛИСТКІВ.

1) Т. Шевченко (з портрета Красницького); 2) Шевченко в молодім віці; 3) Шевченко в неволі (з власноручного портрета); 4) Родинна хата Т. Шевченка; 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром.

5 КАРТОК 15 ЦИТ.

ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Картки виконані в трох кольорах і прикрашені зобрами в народних мотивах.

Для тих, що замовляють більше число карток даємо опуст.

Ст картки можна розмножувати при всяких нагодах: на концертах устроєваних в пам'ять Т. Шевченка, на представленнях і приватно.

Сшійть з замовленнями на адресу:

„SVOBODA“, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Постать великий славянолюбивий народний русько-український і виного роля добрих костюмів на театрі по театральній практиці до характеризованих осіб, які керують, володуть низьким ціною, шийки і т. п. Річчя цілком виконано по характеризованою аматорів відомою до роль-грачів на сцені. При замовленні треба присилати спис осіб і потрібних ролей. Замовлення треба присилати по найменше 8 днів перед представленням на адресу: Mrs. E. UHORCHAK, 86 Sussex St., Jersey City, N. J.